

Истадим

Кон ютуб үзри жаҳон аҳлида бир ёр истадим,
Лекин ул кашрар тониди, гарчи дисёр истадим.

Кимга ким жоним фидо айлад сочинди дам-бадам,
Эрмас эрди ёрликда чун вафодор истадим.

Билмадим олам эмида йўқтўрур мутлақ вафо,
Ваҳзи, үзри улча йўқтўр сочиниб ёр истадим.

Узки, топиллас башар жинсида баҳ тафлат кўруни,
Ким пари хайлида мен девонаи зор истадим.

Сирри ишқимни кўнгул кўйд бирла фом этмак не тони,
Қалбу тардоманини мен чун соҳиб асрор истадим.

Шайх бирла хонақаҳдин чун ёрғулиқ топилади,
Дайр нири хизматнина кўйи ҳамисор истадим.

Эй Навоий, чун рафиқи топилади, бу ҳусадин,
Ўзни бекаслик далосина шифтор истадим.

| Тарғибот

Сергайрат педагоглар

Tатълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Муборак тумани кенгаши ҳамкор ташкилотлар билан биргаликда «Соғлом турмуш тарзини ҳаётга татбик этамиз» шиори остида волейбол турнири ташкил этида.

12 та жамоа беллашган мусобақада 31-умумтаълим мактаби жамоаси би-

| Мехнат муҳофазаси

Бахтсиз ҳодисалар тақоруламасин десак...

Ўтган йили Хоразм вилояти «Худудий электр тармоқлари» АЖ тақоруғидаги корхоналарда бешта бахтсиз ҳодиса содир бўлди. Бу меҳнат муҳофазасини ва хавфсизлик чораларини янада кучайтириш баробарида, ишчи-хизматчиларнинг билим ва кўнижмаларини мустаҳкамлашни ҳам тақозо қиласди.

Xоразм вилояти касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси ташаббуси билан акциядорлик жамиятида барча туман ва шаҳар электр таъминоти корхоналари бош ва хавфсизлик техникиси мухандислари, ишлаб чиқариш хизматлари бошлиқлари иштирокида ташкил қилинган ўқув-семинарда бу ҳақда алоҳида таъкидлаб тутиди.

Сўзга чиқканлар ҳар қандай меҳнат фаолияти ички тартиб-қоидаларга амал қилиш, аввало, ишчи-ходимлар учун фойдали бўлиб, ташкилотдаги меҳнат унумдорлигига ҳам ихобий таъсир кўрсатишiga алоҳида урғу

бердилар. Лавозим йўрикномаси доирасида юқлатилган вазифа-топшириклари маஸулият билан бажариш, меҳнат интизомига риоя қилиш, иш жараёнида хавфсизлик техникисига риоя этиш бўйича батафсил фикр алмасиди.

Иштирокчилар иш фолиияти давомида юзага келаётган хавфсизлик техникиси борасидаги камчиликларни таъзил қилиб, уларни бартараф қилиш юзасидан таклифлар билдиришибди ва ўзларини кизиқтирган кўплаб саволларга жавоб олишиди.

Муҳаббат ТЎРАБОЕВА,
«ISHONCH»

9 февраль – Алишер Навоий таваллуд топган кун

Юрт тараққиётини йўлида бирлашмайлик!

Ishonch

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси нашри • Газета 1991 йил 21 мартадан чиқа бошлаган • www.ishonch.uz • e-mail: ishonch1991@yandex.uz

НАМАНГАНДА АНЪАНАВИЙ МАРОСИМ ТУСИНИ ОЛГАН ГУЛ БАЙРАМИ БУ ЙИЛ ОЛТМИШИНЧИ БОР ЎТКАЗИЛАДИ.

Намангандар гулчилар ассоциацияси ҳар йили узбу байрамга алоҳида ҳозирлик кўради. Ассоциацияда 52 нафар уста-гулчи бирлашган бўлиб, айни пайдай улар 16 гектарлик иссиқчонада 20 миллион дона гул кўчти парвариши билан банд. Улар етишираётган миллион-миллион гул янгиланиш фаслида шаҳарнинг кўяю хиёбонларига тушалади.

Гулчилар сулоласининг тўртинчи авлод вакилиман, – дейди Гулчилар ассоциацияси раиси Отабек Жўраев. – Бобомнинг отаси бундан олтмиш йил аввал ишбор ўтказилган гул байрамида иштирок этган. Бу байрам кишилар қалбига нағислик ва гўзал тўйгуларни башш этади.

Жорий мавсумда Намангандан шаҳри кўчаларига 10 миллион дона гул кўчти экиш режалаштирилган. Гулчилар ассо-

циацияси эса бундан иккى баробар кўп кўячат парваришиламоқда. Ортган гуллар кўнши республикаларга экспорт қилинади. Ҳозирда Намангандан шаҳар ободонлаштириш бошқармаси томонидан гул экиладиган майдонлар, йил бўйларида агротехник ишлов тадбирлари олиб борилмоқда.

Хотам МАМАДАЛИЕВ
(ўзА) олган суратлар

Президент Шавкат Мирзиёев
Андикон ва Тошкент вилоятлари
даги инвестиция лойиҳалари тақдимоти билан таниши.

Президентнинг «Чарм-пойибзабал ва мўйначилик соҳаларини янада ривожлантиришига доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори қабул қилинди.

Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Сенати раиси
Танзила Норбоева мамлакатимизга буюрган Туркӣ тили давлатлар ҳамкорлик кенгаши Бош котиби Бағдат Амреев
билан учрашди.

Ўзбекистон Республикаси
Бош вазари ўринбосари – инвестициялар ва ташки савдо вазари
Сардор Умарзоков Саудия Арабистони инвестициялар вазари
Холид ал-Фалиҳ билан телеконференцалоқа орқали музокара
утказди.

Ўзбекистон Республикаси
ташки ишлар вазари Абдулазиз
Комилов Туркӣ тили давлатлар ҳамкорлик кенгаши (Туркӣ кенгаш)
Бош котиби Бағдат Амреев
билан учрашди.

Тоҷикистон поятьҳаи Душанбе шаҳрининг марказида
жойлашган Мир Алишер Навоий номидаги маданият ва истироҳат
богидаги ҳам республика хукуматининг ўзбек тилидаги наши –
«Халқ овози» газетаси ташаббуси билан навоийхонлиг тадбiri
ташкил этилди.

Тадбирда Санатор-курортлар бошқармасининг маданий маънавий
ишлар бўйича масъул ходими Маҳмуда Мурзакеева иккى буоят мутафаккирларнинг нафоати шебърият, балки давлат бошқарувидаги
инсонпарварлик, бунёдкорлик борасидаги эзгу ишларига ҳам тўхталиб
утди.

Тадбирда китобхонликни тарғиб қилишга
қаратилган викторина ташкил қилинди. Унда

дан келган дам олувчи, тил ва адабиёт фани ўқитувчиси Санжар Жумайев Алишер Навоий ва Бобур ғазалларини бирма-бир шарҳлаб, буюк мутафаккирларнинг нафоати шебърият, балки давлат бошқарувидаги инсонпарварлик, бунёдкорлик борасидаги эзгу ишларига ҳам тўхталиб
утди.

Хар иккала санаторийда санъаткорлар томонидан тақдим этилган
куй-қўшиқлар қатнашчиларга кўттаринки кайфият бағишилди.

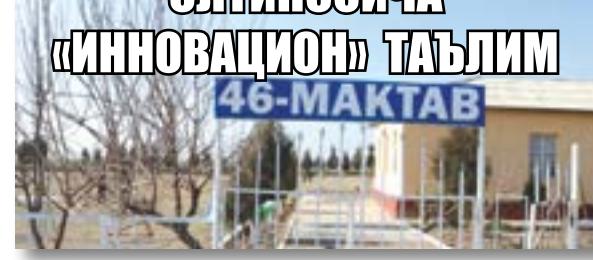
Хонабий Кореянинг Чола-Намдо провинциясида дунёдаги энг қудратли шамол
электр станцияси курилиши маълум қилиниди.

Хонабий шимолида Ҳимолай музлигининг бир қисми дарёга қулаши оқибатида Уттараҳон штатида тошқин юзага келди.

Хонабий Қаренгнинг Чола-Намдо провинциясида дунёдаги энг қудратли шамол
электр станцияси курилиши маълум қилиниди.

Хонабий Ҳимолай музлигининг бир қисми дарёга қулаши оқибатида Уттараҳон штатида тошқин юзага келди.

Келгуси сонларда ўқинг...

ЯНГИ МАРРАЛАР – ЯҚДИЛ ҚАДАМЛАР

Наманган вилояти касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси ҳамда Наманган давлат университети ҳамкорлигидаги «Янги марралар – яқдил қадамлар» шиори остида тадбир бўлиб ўтди.

Президентнинг Олий Мажлисига Мурожаатномаси мазмун-моҳири билан танишириб бориши масада ташкил этилган тадбирни Наманган давлат университети касаба уюшма қўмитаси раиси Ш.Бегматов очиб, Мурожаатномада давлат ҳамда жамият ҳаётининг турли жабхаларини янада ривожлантириш, инсон хукуқ ва манбаатларини таъминлаш, тараққиётимизнинг янги босқичи учун долзарб вазифалар белгилаб берилганини алоҳида таъкидлайди.

Маданият, спорт ва туризм ходимлари касаба уюшмаси Республика қенгашининг Наманган вилояти бўйича маъсул ташкилотчиси И.Солимов Муро-

жаатномадаги устувор вазифалар ҳақида тўхтади.

Тадбир сўнгидаги иштирокчиларнинг саволларига Касаба уюшмалари Федерацияси Меҳнат инспекциясининг Наманган вилояти бўйича меҳнат ҳуқуқ инспектори Б.Рахимбердиев жавоб берди.

Худди шу мавзу бўйича тадбирлар Наманган мухандислик-курилиш институти, Наманган шаҳар ҳақ талими бўлими ва яна ўндан ортиқ ташкилотда ўтказилиши режалаштирилган.

Мирзанозир ҚОРАБОЕВ, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Меҳнат инспекциясининг Наманган вилояти бўйича меҳнат техник инспектори

Тадбир

Самарқанд вилояти

Иштиёқ кучли-ю, самара кам

Хўжамазгилда ишсизлик барҳам топади

«Хўжамазгил» – Буёнгур туманинг энг чекка маҳалла. Викорли тоғ этакларига туташ бу гўша аҳлини қийнаб келаётган битта муаммо бор. У ҳам бўлса – ишсизлик. Марказга олислик ҳар жиҳатдан ҳудуд аҳлига панд бериб келади. Маҳаллада истиқомат қилаётган 3443 нафар аҳолининг 1719 нафарини хотин-қизлар ташкил этиб, уларнинг аксари уй юмушлари билан ўралашиб қолган.

– Рўзгорнинг оғир юқини тортишнинг ўзи бўлмайди. Ана шу залворнинг бир қисмини биз ҳам кўтаргимиз келади. Аммо имкониятимиз чекланган. Ишга кирайлик десак, хунаримиз йўқ, – дейди Дилором Норкулова. – Кенг имкониятларга эта замонда, соғлом-баркамол одам бармоқ тишлаб турса, уят. Мана ниҳоят, маҳаллий ражбариёт ва касаба уюшмалари кўмагига ўқиб-ўрганиш, хунар ёгаллашимизга имконият яратиб берилди.

«Аёллар дафтири»ни шакллантириш юзасидан бўлган ўрганишларда хўжамазгиллар билан ҳам мулокот қилиниб, ҳудудда яшовчи аёллар муаммоси

қайд қилинди. Йўл-йўлакай минг нафарга яқин хотин-қизлар ишлаш истагида экани, аммо уларни қайси юмушга жалб этиши мумкин, деган савол ҳам юзага чиқди. Туман марказида катта-катта корхоналар бирин-кетин очилмоқда. Лекин улар ҳеч бир ихтисосга эга бўймаганларни ишга қабул қиласмикан?

– Самарқанд вилояти касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши билан масаланинг анда шу жиҳатларини маслаҳатлашган ҳолда пишидик, – дейди Буёнгур тумани ҳоқими маслаҳатчиси, Маҳалла ва оиласи қўллаб-қувватлари бўлими бошлиғининг биринчи ўринбосари Маҳбуба Курбонова. – Ниҳоят, маҳалла фўқаролар йигини биносидан битта хонани ажратиб таъмилашни ҳоқимики, тикув машиналари билан таъминлашни эса касаба уюшмалари ўз зиммасига олди.

Келишув асосида, қисса фурсларда таъмилаш-бунёдкорлик ишлари

амалга оширилди. Талаборлар танлов асосида хунар ўрганишга жалб этиладиган бўлди. Хуллас, томонлар зиммасига олган барча юмушларни бажаришга астойдил кириши. Эътиборли жиҳати, вилоят бандик бошқармаси хунар ўрганишга жалб этиладиган барча хотин-қизларни таҳсил жараёнида стипендия билан таъминлаш ташаббуси билан чиқди.

– «Хўжамазгил» маҳалласида ташкил этидан хотин-қизларни касбга ўқитиши марказига 20 та замонавий тикув машиналари етказиб бердик, – дейди Самарқанд вилояти касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши раисининг ёшлар масалалари бўйича маслаҳатчиси Акбар Абдусаидов.

– Ўқув дастурига мувофиқ аёллар хунар ўрганиш жараёнида турли буюртмалари бажаришидади. Ана шу ишдан келадиган даромад эса уларга ойлик машина сифатида берилади. Тумандаги қатор корхоналар тикиш-бичиши ишларини марказ тингловчилигари буортма қилишни зиммаларига олишиди.

Ёшлигидан кўлига игна, ип олиб, рўмолча, кашта тиккан аёлларга бу касб сир-асторлари бегона эмас, албатта. – Қишлоғимизда янги очилган хунар марказининг илк қалдироғочларидан бири бўлганимдан беҳад мамнунман, – дейди Райхон Холмирзаева. – Тажрибали тикувчиларга талаб ююри. Касб сирини пухта ўрганиб олсан, қишлоқдан чиккан чеварлар ҳам катта корхоналарда ўзини кўрсатишига ишонаман.

Нурилла ШАМСИЕВ,
«ISHONCH»

Анжуман

ЕТАКЧИЛАР ФИКР АЛМАШДИ

Анжонон шаҳридаги 35-ихтисослаштирилган мактабда бошланғич касаба уюшма қўмиталари раислари ва фаоллари иштироқида ўқув-семинар бўлиб ўтди. Унда вилоят касаба уюшмалари бирлашмаси маъсул ходимлари, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Меҳнат инспекциясининг Андикон вилояти бўйича меҳнат-техник инспектори, Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Андикон вилояти бўйича маъсул ташкилотчиси қатнашди.

Семинарда меҳнат жамоаларида жамоа шартномаларининг ижроси, 2021-2023 йиллар учун тузадиган жамоа шартномаси мухокама қилинди. Шунингдек, «Ишчи-ходимларни ихтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқи ҳимоя қилишда жамоа шартномаси ва меҳнат қонунлари» маъсул «Меҳнат шартномаси ва меҳнат қонунлари» мавзуларida фикр алмашиди.

Ўқув-семинар якунида «Электр энергияси ва ёқилғи-энергетика ресурсларини текшажа» бўйича энг яхши бошланғич касаба уюшма ташкилоти кўрик-танловининг шаҳар босқичи ғолиблари эсадларини ташкилоти таълим мактабларидан тақдирлайди.

Зулфия СОДИКОВА, Андикон шаҳридаги 10-умумтаълим мактаби бошланғич касаба уюшма қўмитаси раиси

Назарий астрофизика соҳасида жаҳондаги етук мутаҳассис, **ЎзФА Астрономия институти лаборатория мудири Бобомурод Аҳмединов** Ўзбекистон илмий ҳамжамиятия эскича қараш ва ёндашувлардан ҳама ҳам қутупа олмаганини жиҳдий муаммо, деб ҳисоблайди. Унинг фикрича, илмий-тадқиқот институтлари ва университетлар қозғозда эмас, балки амалдаги ўзаро интеграциялашиши зарур. Шундагина таълим мусасасалари ҳақиқий рақобатбардори кадрларни тарбиялаш олди. Ёшларда эса илм билан шугуфланишига иштиёқ кучаяди.

– Бобомурод Жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

– Ўтган асрнинг жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

– Ўтган асрнинг жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

– Ўтган асрнинг жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

– Ўтган асрнинг жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

– Ўтган асрнинг жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

– Ўтган асрнинг жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

– Ўтган асрнинг жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

– Ўтган асрнинг жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

– Ўтган асрнинг жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

– Ўтган асрнинг жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

– Ўтган асрнинг жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

– Ўтган асрнинг жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

– Ўтган асрнинг жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

– Ўтган асрнинг жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

– Ўтган асрнинг жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

– Ўтган асрнинг жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

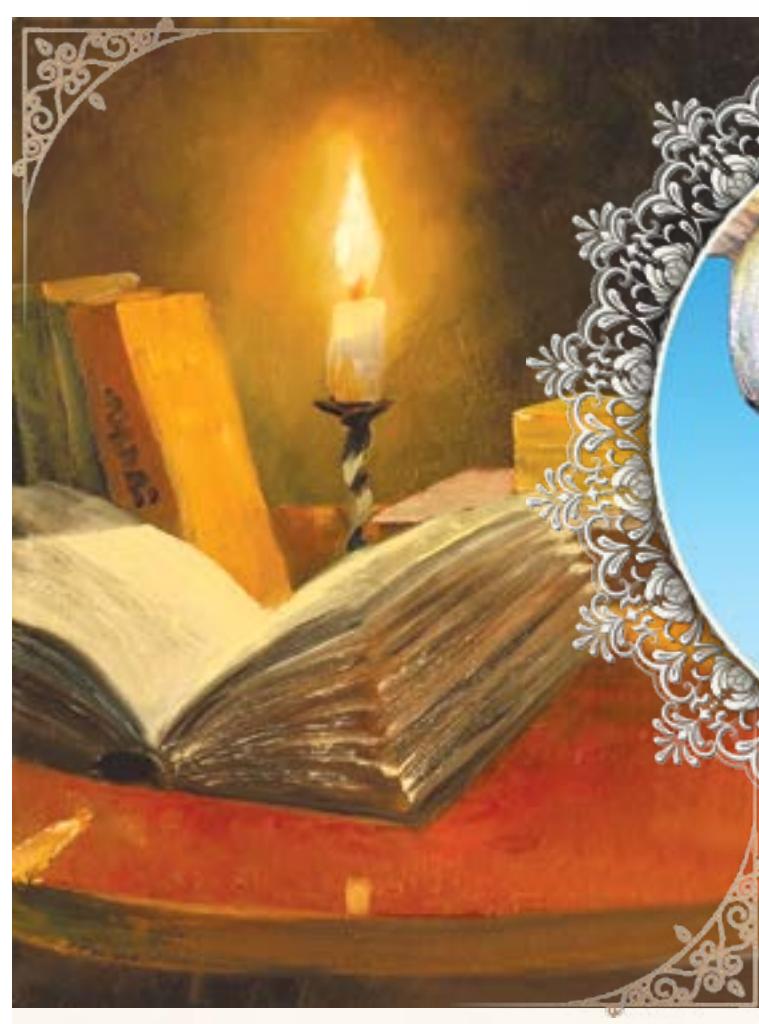
– Ўтган асрнинг жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

– Ўтган асрнинг жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

– Ўтган асрнинг жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

– Ўтган асрнинг жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

– Ўтган асрнинг жўраеви, охирги 30 йилда Ўзбекистон илм-фанида қандай мұхим ўзгаришлар рўй берди? Ҳусусан, физика-математика илмий мактаблари фоалиятда ижобий тенденциялар кузатилди?

Тадқиқот

«Билиб бу нав илми осмоний»

ёхуд Навоий асрларида коинот сирлари

Улуғбек илмий мактаби, аниқроғи, Самарқанд ва Ҳирот астрономик мұхити Алишер Навоий ижодида ўз аксина топган. Улуғбек даврида аниқ фанлар жадал ривожланди ва бу астрономик түшнчаларнинг гуманитар манбаларда ҳам акс этишига олиб келди. Буни Алишер Навоий асрларида ҳам кўриш мумкин. Уларда астрономик жиҳозлардан устурлоб, армилляр сфера, осмон глобуси ва қўш ёйли деворий квадрант каби жиҳозлар тавсифи бор. Шоир устурлоб таснифида бўлғуси телескоп кашфиётини башорат қилган. Амалда фалакиётшуносларгина фойдаландиган мурракаб армиллар сфера жиҳозини назмий сатрларида ҳамкорлик махорат билан баён этган. Ўрта асрларда фалакшуносларнинг асосий жиҳози бўлган осмон глобуси ҳам шоир эътиборидан четда қолмаган. Ва ниҳоят, фалакиёт илмидаги кашф этилган, қора хона (камера-обскура) тамоилида ишлайдиган ёйли қурилмага эга жиҳозли бино ҳам назмий сатрлarda қайд этилган.

Алишер Навоий устурлоб номи билан ўзга бир янги кузатув воситасини баён этган ва кейинчилик кашф этилган телескоп билан айнан бир хил бўйган. Яни, Алишер Навоий баён этган устурлоб таснифида бўйгуси телескопнинг башорати эди.

Устурлоб – Астролябия юонча сўз бўйли, «қолдуз тутичи» деган маънони англатади (астер – юлдуз, лабен – тутмоқ). Астрономик жиҳоз – астроляби милоддан аввали IV асрдан то милодий XIX асрчага амалиётда кўлланилган.

Алишер Навоий ёзма меросида қадимда ўзга ўтга асрларда фалакиёт илмидаги кўнгилланинг астрономик жиҳоз армиллар сферага ҳақида маълумотлар бор.

Армиллар сфера ёритгичларнинг осмон сферасидаги ўрнинларини аниқлаш мақсадида қадим замонлардан кўнгилланинг келинган. Масалан, қадимги юон фалакшуносларидан Гиппарх, Эратосфен ва Клавдий Птолемейлар армиллар сферадан фойдаланышган.

Алишер Навоий «Фарҳод ва Ширин» достонида Мирзо Улуғбекнинг астрономик фаолиятига баҳо бераркан:

«Ва лек ул сори
мотпи чун даст,
Кўзи олинда бўлди
осмон паст –

деб бу иккى сатрда астрономик жиҳоз – осмон глобусига ишора қилган.

Астрономия тарихида «Осмон глобуси» ўзига хос маълум тарихга эга. Таъқидлаш жоизки, осмоннинг сферик шаклда кўриниш, унинг осмон глобуси кўринишидаги моделени ясаш учун асос бўлган ва улар ўтмиша олтин, кумуш, бронза, ёғоч, гилс каби материаллардан тайёрланган.

Квадрант (айланы ёйининг тўртдан бир бўлгани) ноёб астрономик жиҳоз ҳақида «Фарҳод ва Ширин» достонида шундай ёзилган:

«Расадким боғламиш – зеби жаҳондир,

«Мехри гиёси бор»
деган ибора гёй Алишер Навоий ижоди ҳақида айтилганга ўхшайди. У XV аср зулматхонасидан туриб, инсоға ва адолатни, ҳақ ва ҳақиқатни, инсонийликни машъал қўлиб кўтарида. Бутун ҳаётни ва фаолиятини инсоннинг бахт-саодати, ҳалкнинг осойишталиги, ободлиги, илм-фанни ва адабиёт тараққиётига бағишилади.

Алишер Навоий ижоди ҳақида баранг-бонг мавзулар, мурракаб масалалар кенг ўрнини эгаллайди. Улардан бирни ахлоқ масаласидир. У ахлоқ муаммоларига катта қизиқиш билан қараган ва буни ижтимоий мұхитни согломлаштириш қалити деб билади.

«Қила олғунча таъзим ва одоб биноносин йўқма,

Ҳаё ва ҳурмат хилватидин ташқари чиқма.

Шоир баҳти яшашни ахлоқлика деб түшнчади ва барча инсонварларни ғояларини ахлоқий таъсир кўрсатиш йўли билан амалга ошириш мумкин деб ҳисоблаиди. Улуғ мутафакирнинг укаси Дарвеш Алига айтган:

«Навосиз улуснинг навобахши бўл, Навоий ёмон бўлса сен яхши бўл,

байти нақадар самимий ва маънодор.

Навоийнинг «Хазойинул-маоний» («Маънолар хазинаси», «Хамса», «Лисон ут-тайр», «Күш тили», «Тұхфат алғор») («Яхшилар тұхфаси»), «Махбуб ул-кулуб» каби асрларида адолатли, олижаноб, саҳоватли, қамтар, мард, меҳнатсевар Фарҳод, Мажнун, Искандар, Шопур, Баҳром каби юқсан инсоний фазилатлар жамалган образлар яратади. Улар биринчи галда юқсан ахлоқи инсон сифатида гавзалантирилайди.

Шоир аёлларни ҳам улуғлашиб, уларни ҳаёли, тавозелар инсонлар сифатида таърифлаб, Ширин, Лайли, Мәхрбону, Мехриноз, Дилюром каби гўзлар образлар яратди.

«Ахлоқ ҳар бир киши учун ўз-ўзини

«Навосиз улуснинг навобахши бўл...»

Алишер Навоий ижодида инсонпарварлик тамоиллари

Ўзбек мумтоз шеъриятининг қўёши Алишер Навоий қарийб олти асрdirki, ҳамон нур сочиб турибди. Унинг жўшқин, рангин ғазалари барча-барчамизга туганмас завқ-шавқ бағишиламоқда.

идора килиш илмидир», деган эди Абу Али ибн Сино. Буни қарангти, Алишер Навоий ҳам ахлоқи инсоният маънавий маданияти кўрнишларидан бири, у инсоннинг ҳулқ-атвори, юриш-туришида ифодаланади деб тушунади.

Алишер Навоийнинг ахлоқий қарашлари асосан «Махбуб ул-кулуб» асарида акс этган. Асар уч кисмдан изборат бўлиб, биринчи қисмida «Кишиларнинг ахволи, феъллар ва ёмон хислатлар тўғрисида», учинчи қисмida «Турли фойдали маслаҳатлар ва мақоллар ҳақида» фикр юритади.

Қаро кўзум, келу мардумлиг эмди фан қўлил,

Кўзум қаросида мардум киби ватан қўлил.

Бу сатрларда вафодорлик, фидоийлик, муҳаббат бор. Бу ғазал инсоний туйгуларнинг ҳәйтйилиги, бадиий тафаккурнинг тेरнлиги ва ташбехларга бойлиги, мукаммаллиги билан ўқувчиларда катта таассурот қўлдиради.

«Одоб – улуғлар кўнглида ёшларга меҳр уйғотади, одобли ёшга бўлган муҳаббат кўнгилда абадий қолади.

Ёшларни кўзга улуғ қилиб кўрсатадиган фезл-атвори одобдор. Одоблиарнинг юриш-туришида

халқ улуғворлик кўради», дейди мутафакир «Махбуб ул-кулуб» асарида. Шоирнинг бу фикрлари, айниқса, XV аср учун аҳамиятли характерга эга эди. Бу-

гунги замондошлармизни ҳам бу фазилатларисиз барқамдан деб олмаймиз. Демак, Алишер Навоий бундан беш аср олдин ҳам келажак авлодни ўйлаган, қайтурган, унинг орзулари эса, буғунги кунда амалга ош-

моқда. Шу жиҳатдан шоир бизга ҳам замондош.

Алишер Навоий – инсонпарвар шоир. У жамиятини ҳәйтнин асосий ахлоқий тамоиллари – яхшилик, муҳаббат, самимийлик, дўстлик асосида қайта куришга умид қиласди. Шу билан биргаликда инсонда ватанпарвар туйғуси бўлиши лозимигини таъқидлайди. Бундан ташқари, инсонда орномус, қадр-киммат, мардлик, ҳақгўйлик, бурч, садоқатлилик каби хислатлар юқсан ахлоқийлик белгиларидан деб билади. Бу ижобий фазилатлар баркамолники белгилайди ва улар ҳозирги XXI асрда ҳам ўз аҳамиятни ўйкотган эмас.

Ҳаё ва одоб билан ҳаёт кечиргил, Яна таъзим ва ҳурмат бажо қил, Қайси ёр ёри бўлсане, ўшалардай бўл, Қандай бўлсанг, шундай йўлда юр.

Алишер Навоий юқсан эзгул ва фазилатларни мадж этиш, тарғиб, ташвиқ қилиш билан чекланмайди. У инсонийликка зид хислатларни жамият учун зарарли хулқ-атворларни қоралайди.

Нодонлик, қанотасизлик, ёғлончилик, айёллик каби салбий хислатларни қаттиқ танқид қиласди.

Шу жиҳатдан олганда улуғ мутафакир, олим, но-

зик сиёсатчи, мөхир тарихчи, қобилияти рас-

сом, истеъододли бастакор, гўзл хоттот бўлган Алишер Навоий замонасидан анча илга-

рилаб кетган эди. У ҳозирги аводучун ҳам жуда катта маданий месор қолдирган. Уни ўқиб-ўрганинг буғунги ёшларнинг вазифаси, бурҷидир.

Равшанбек МАҲМУДОВ,

Гулистон давлат университети профессори

МУАССИС:

2007 йил 11 январда
Узбекистон
Матбуот ва ахборот
агентлигидаги
116-рекам билан
рўйхатга олинган.

«Ishonch» ва
«Ishonch-Доверие»
газеталари таҳрир ҳайъати:

Кудратилла РАФИКОВ
(такири ҳайъати раиси),

Улуғбек ЖАЛМЕНОВ,
Анвар АБДУМОХУТОРОВ,
Сайфулло АХМЕДОВ,
Акмал САЙДОВ,
Равшон БЕДИЛОВ,

Кутлумурот СОБИРОВ,
Суҳроб РАФИКОВ,
Шоқосим ШОИСЛОМОВ,
Ҳамидулла ПИРИМОУЛОВ,
Нодира КАРИМОВА,
Анвар КУЛМУРОДОВ

(бош муҳаррир
биринчи ўринбосари),

Темур МАМАЖОНОВ
(бош муҳаррир тўнбосари –
«Ishonch-Доверие» бўйича),

Меҳридин ШУКУРОВ
(Масъул котиб – «Ishonch-Доверие»),

Валентина МАРЦЕНЯК
(Масъул котиб –
«Ishonch-Доверие»)

Бош муҳаррир
Ҳусан ЭРМАТОВ

Бўлимлар:
Касаба ушумларни ҳаёт –
(71) 256-64-69

Хуқуқ ва ҳалқаро ҳаёт –
(71) 256-52-89

Миллий-маънавий
қадрнамалар ва спорт –
(71) 256-82-79

Хатлар ва мухбирлар
билин ишлаш –
(71) 256-85-43

Маркетинг ва обуна –
(71) 256-87-73

www.ishonch.uz
сайти орқали Ўзбекистон
Республикаси Президентининг
фармон ва қарорлари, энг сўнгги
янгиликлар, таҳлилий, танқидий мақолалар,
хабарларнинг тўлиқ матни
билин танишишингиз мумкин.

Худудлардаги мухбирлар:
Коракалпогистон
Республикаси – (+998-99) 889-90-22
Андижон вилояти – (+998-99) 889-90-33
Буюк вилояти – (+998-99) 889-90-31
Жиззах вилояти – (+998-99) 889-90-34
Наманган вилояти – (+998-99) 889-98-02
Навоий вилояти – (+998-99) 889-90-28
Тошкент вилояти – (+998-99) 889-98-44
Самарқанд вилояти – (+998-99) 889-98-55
Сурхондарё вилояти – (+998-99) 889-90-32
Фарғонада вилояти – (+998-99) 889-90-24
Хоразм вилояти – (+998-99) 889-98-01
Қашқадарё вилояти – (+998-99) 889-90-27

«Ishonch»дан олинган маълумотларда
манба сифатида газета номи
қўрсатилиши шарт.

Муаллифлар фикри таҳрири
нуктai назаридан
фарқланиши мумкин.

Навбатчи муҳаррир:
А. Абдурахмонов

Мусаххилар:
С. Шодиева,
З. Холмухаммедова

Саҳифалови:
Ҳ. Абдужалалов

Босишига топшириш вақти – 22:30
Топширилди – 22:50

Газета обеғет сизлди,
А-2 форматида босиди.
Ҳажми 2 бос